

Τοῦ μεγάλου Βασιλείου.

α'. Οἱ καταμαντευόμενοι καὶ ταῖς συνθηαῖς τῶν ἐθνῶν ἀκολουθοῦντες καὶ εἰς τοὺς ἐκωτῶν οἴκους τινὰς εἰσάγοντες ἐπὶ ἀνευρέσει φαρμάκων καὶ καθάρσει, ὑπὸ τὸν κανόνα πιπτέτωσαν τῆς ἐξαετίας ¹.

β'. Ἐάν τις πέσῃ εἰς ἀθάπτιστον σῶμα, πέντε ἔτη ἀκοινώνητος ἔστω.

γ'. Ἐάν ἱερεὺς πέσῃ εἰς μαλακίαν, εἰ μὲν ἄπαξ ἐγένετο, λαμβάνει πρὸς καιρὸν στάσιν τῆς ἱερουργίας· εἰ δὲ τρίς ἢ καὶ πλεῖον τούτων εἰς τὸ τοιοῦτον μῦσος ², μηκέτι ἱεουργεῖ.

δ'. Ἐάν δὲ μοναχὸς πέσῃ εἰς μαλακίαν, ὀγδοήκοντα ἡμέρας μὴ κοινωνεῖτω, ξηροφαγῶν ἐν ἄρτῳ καὶ ὕδατι.

ε'. Κοσμηκὸς ἐάν πέσῃ εἰς μαλακίαν, μ' ἡμέρας μὴ κοινωνεῖτω. Πάντα δὲ γράφομεν ³, ὥστε τοὺς

καρποὺς δοκιμάζεσθαι τῆς μετανοίας· οὐ γὰρ πάντα τῷ χρόνῳ κρίνομεν τὰ τοιαῦτα, ἀλλὰ ἢ τῷ τρόπῳ τῆς μετανοίας προσέχομεν.

ς'. Ἐπισκόπῳ μὴδὲ μίαν γυναῖκα εἰς ὑπερησίαν ἔχειν ἢ μετ' αὐτοῦ συνοικεῖν συγγνωρῶμεν· εἰ δ' ἀποδεικθῇ τούτο, τῆς ἐπισκοπῆς ἐκβαλλέσθω.

ζ'. Ψευδομαρτυρήσας πρεσβύτερος ὑπὲρ χρηματικῆς αἰτίας ἐάν εὐρεθῇ, ἔτη γ' χωριζέσθω τῆς λειτουργίας· ὑπὲρ δὲ ἐγκληματικῶν αἰτιῶν εἰ ψευδομαρτυρήσῃ, πεπαύσθω τῆς ἱερωσύνης.

η'. Ὅτι οὐκ ἔξεστι ταῖς οἰκείαις ἐπισκόπων ἢ πρεσβυτέρων ⁴, πλήττειν χερσὶ τινά· παράνομον γάρ ἐστι τούτο καὶ ἀλλότριον τῆς ἱερωσύνης· εἰ δὲ φανεῖ πεποιηκῶς τις τοῦτο ⁵, καθαιρεῖσθω.

V.

EJUSDEM ATTEMPERATA EX BONIS OPERIBUS EPITIMIA XX.

ARGUMENTUM. Trita quidem sunt et circumforanea apud graecos nonnulla S. Basilii epitimia de gravioribus criminibus. Sed eadem hinc inde fuisse benignius accepta, bonorum operum habita ratione, vulgo ignoratur; id certe cum Latinorum decantatis indulgentiis aliquomodo facit. Quae si quis penitius rimari cupit, cum canone 4 (nam tres priores excidisse videntur) conferat Basilii ix, xxxix, lxiii; — tum xix et lxx cum 5; — xxi et lxxxii cum 6; — lxiv cum 7; — lxxiii cum 8; — lxxxiii cum 10; — ii cum 11; — lxviii cum 12; — xxiii, lxvii et lxxv cum 13, 14; — lxvi cum 15; — lxi cum 16; — lxxi cum 17; — lxxxviii cum 18.

δ'. Ὁ μοιχὸς ἐν ἑξ ἔτεσιν, ὁμοίως τοῖς τοῦ φονέως χρόνοις, τὴν νηστείαν, καὶ τὰ λοιπά.

ε'. Ὁ πόρνος δ' ἔτη ἀκοινώνητος ἔστω· εἰ δὲ μετ' εὐποιίας, χρόνον ἕνα.

ς'. Ὁμοίως δ' ἐμπίπτων εἰς χήραν ἢ ἄγαμον, τὸν αὐτὸν κανόνα φυλαττέτω.

ζ'. Ὁ ἐπίτορκος ἐν ε' ἔτεσιν ἀκοινώνητος ἔστω· εἰ δὲ μετ' εὐποιίας, [χρόνον ἕνα].

η'. Ὁ ἀρνησίδεος ἔτη ι' ἀκοινώνητος ἔστω· εἰ δὲ μετ' εὐποιίας, ἔτη γ'.

θ'. Ὁ πλεονέκτης ἔτη β'· εἰ δὲ μετ' εὐποιίας, ἡμέρας τεσσαράκοντα.

ι'. Ὁ ἐπασιδῖαν ἐργαζόμενος, ἔτη ι'· εἰ δὲ μετ' εὐποιίας, ἔτη ε'.

ια'. Εἴ τις γυνὴ ἐκ πορνείας συλλαβοῦσα ἐν γαστρὶ, καὶ αἰσχυρομένη πνίξει τὸ βρέφος ἐνδόν τῆς γαστρὸς αὐτῆς, γ' ἔτη μετανοήσῃ· εἰ δὲ μετ' εὐποιίας, χρόνον ἕνα.

ιβ'. Τὴν αὐτοῦ σύντεκνον μοιχεύσας, η' ἔτη ἀκοινώνητος ἔστω· εἰ δὲ μετ' εὐποιίας, ἔτη ε'.

ιγ'. Ὁ τοῦ ἀδελφοποινητοῦ γυναῖκα μοιχεύσας, ἔτη ζ'· εἰ δὲ μετ' εὐποιίας, ἔτη γ'.

ιδ'. Ἐάν πατὴρ καὶ υἱὸς εἰς μίαν πέσωσι γυναῖκα, ἔτη θ' ἀκοινώνητοι ἔστωσαν· εἰ δὲ μετ' εὐποιίας, ἔτη ε'.

ιε'. Ὁ τυμβωρύχος, ἔτη θ'· εἰ δὲ μετ' εὐποιίας, ἔτη γ'.

ισ'. Ὁ κλέπτης, ἔτη γ'· εἰ δὲ μετ' εὐποιίας, ἔτος α'.

ιζ'. Ὁ γοητεῖαν καὶ φαρμακείαν ποιῶν, τὸν τοῦ φονέως χρόνον φυλαξάτω.

ιη'. [Ἐάν] ἱερεὺς ἢ διάκονος γυναῖκα ἔχοντες ἐν ἐτέραις φανῶσι παραπίπτοντες, τὸν τοῦ φονέως χρόνον φυλαξάτωσαν.

ιθ'. Ὁ ἐν αἰρέσει σμυγόμενος, ἔτη γ'· εἰ δὲ μετ' εὐποιίας, ἡμέρας ζ'.

κ'. Ὡσαύτως δὲ καὶ ὁ τοὺς ἀπὸ ἐθνικῶν ἐργομένων καὶ ἀποστρέφοντας ὑποδεχόμενος, οὕτως [ὀφείλει] ποιεῖν, καὶ νηστεῖειν καὶ ἀλείφεσθαι μύρῳ, καὶ οὕτως τῆς κοινωνίας ἀξιοῦσθαι.

(1) Ἐξαετίας. Cf. Basilii, can. lxxxiii. — (2) Μῖσος μηκέτι cod. — (3) Γράφομεν. Vid. ib. can. lxxxiv. —

(4) Ἄλλ' ἀπὸ τρόπῳ cod. — (5) Ἐπισκόπῳ forlasse codice, certe πρεσβυτέρῳ. — (6) Τούτων ib.

VI.

Τοῦ ἁγίου ¹ καὶ θαυματουργοῦ Ἐπιφανίου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντίας τῆς Κύπρου ἐκ τοῦ διδασκαλικοῦ αὐτοῦ λόγου τοῦ πρὸς ἐπισκόπους καὶ μοναχοὺς καὶ λαϊκοὺς· τισὶ δὲ δοκεῖ τῶν τιῇ ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ ὑπάρχειν τὸν λόγον τοῦτον ².

E sancti thaumaturgi Epiphanii, archiepiscopi Constantiæ Cypriorum civitatis, magistrali sermone ad episcopos et monachos et laicos : quibusdam videtur ad cxviii patres Nicænæ synodi hunc pertinere sermonem.

[Φυλάττεσθαι μὴ εἶναι δόλογον,...] μὴ σαπρὸν λόγον ἐκ χειλέων προφέροντα, μὴ ὑβριστικόν, μὴ λοιδόρον ³· μῆτε ὅρκον ὁλως τὸ παράπαν· ἀλλ' ἔστω τὸ ναί, καὶ καὶ τὸ οὐ, οὐ⁴. Καὶ εἴαν που ἡ ἀνάγκη ⁵ λέγειν ἐν ἑμιλίᾳ· Γίνωσκε, ἀλήθειαν λέγω, οὐ ψεύδο-

μαι ⁶». Τὸ δὲ σεβάσμιον ἐπὶ ὅρκῳ μὴ λάμβανε, μήτε ἕτερόν τινα ὅρκον, καθὼς εἶπει τὸ Εὐαγγέλιον· τὸ γὰρ περιστὸν τούτων, ἐκ τοῦ πονηροῦ ἔστιν· ἀλλὰ καὶ ἀπὸ ἐκκλησίας ἐκβάλλει τὸν μὴ παραφυλαττόμενον.

VII.

SANCTI JOANNIS CHRYSOSTOMI EPITIMIA LXXIII.

ARGUMENTUM. Ut modo videre erat Basilii canones quasi emollitos et ad mitiorem exactos rationem, sic in hac proluxa sylloge eosdem habes plerumque novo preceum et jejuniarum poudere auctos. Sed ea præter quæ plus minus recidunt in jus basilianum, alia omnino nova sunt, qualia : — can. 10. De cruce calcando ; — 22. De lavandis hospitum pedibus ; — 24. De balneo statim post sacram communionem omittendo ; — 28. De magicis artibus ; — 29. De Hematophagis ; — 48. De singulari certamine, etc. At in primis notatu digna sunt quæcumque putem excerpta e typico cujusdam monasterii, quæ horum canonum pars longe major est. Sunt enim canones 35, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66.

¹ Ἐπιτίμια τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου ².

α'. Ὁ ἐκουσίως φονεύσας ἔστω ἀκοινώτητος ἔτη 5'. ποιωὼν δὲ καθ' ἑκάστην ἡμέραν μετανοίας ν', τὸ « Κύριε ἐλέησον » σὺν τῷ « Ὁ Θεὸς, ἰλάσθητί μοι » ρν', ἀπεχόμενος κρέατος, τυροῦ καὶ οἰοῦ, τὰς δὲ τετραδάς καὶ παρασκευὰς ἀπεχόμενος ἐλαίου καὶ ὀύα-
ρίου καὶ οἴνου· εἰ δυνατόν, καὶ ξηροφαγέτω.

β'. Ὁ ἀκουσίως φονεὺς ⁸ ἐπιτιμάσθω ἔτη γ'.

γ'. Ὁ μοιχὸς ἔστω ἀκοινώτητος ἔτη ε', ποιωὼν μετανοίας καθ' ἡμέραν ρ'. εἴαν δὲ μετὰ θακρύνει καὶ

ταπεινώσεως δουλεύσῃ, καὶ ἐν τρία ἔτη κοινωνέτω.

δ'. Ὁ πεσὼν εἰς τὴν ἑαυτοῦ συντέκνισσαν, ἐπιτιμάσθω ἔτη ζ', ποιωὼν καθ' ἡμέραν μετανοίας 5', τὸ « Κύριε ἐλέησον » τ', καὶ ξηροφαγῶν.

ε'. Ὁ μοιχεύσας τοῦ ἀδελφοποιητοῦ αὐτοῦ τὴν γυναῖκα, ἔστω ἀκοινώτητος ἔτη η', μετανοίας ρ', « Κύριε ἐλέησον » ρ'.

ς'. Ἐάν ὑπάγωνσι πατὴρ καὶ υἱὸς εἰς μίαν γυναῖκα, ὁ μὲν πρῶτος ἐπιτίμιον τοῦ πόρνου λαμβάνει,

(1) Ἅγιος E fol. 175 cod. inter additit. 484, nuper a Minoide Mina e Græcia Parisios advecto. Placuit tot aliis Epiphanii fragmentis supra relatis et hoc accensere, non melioris notæ: fortasse nec majoris auctoritatis quam Epiphaniidis supposititia a Nicephoro profligata. Summorum virorum etiam præposteros fetus juvat in eadem collocare familia eodemque hospitio. — (2) Τοῦτον. Et quidem similia legebam in Pseudo-Athanasii *syntagmate*, de quo supra, quæ vid. in opp. t. m, p. 304 B, c. — (3) Λοιδόρον, μὴ καθαρὰ [f. ἀκαθάρτα] ἐκ χειλέων προφέροντα cod. glossæma. — (4) Οὐ. Matth. v, 37. — (5) Ἐν ἀνάγκῃ cod. — (6) Ψεύδομαι. Rom. ix, 1; I Tim. ii, 7. — (7) Χρυσοστόμου.

Ex cod. Paris. 1318, fol. 60. — (8) Φονεὺς. In margine striliginosa quadam utcumque lego, quæ, si forte haud jucunda omnibus erunt, saltem significant quacum barbarie luctari debeat quicumque in ea stabula descenderit; eccilla : Ἐάν δὲ ὑπὸ αἵματος καὶ ἱερακος κολαφισθεὶς [cod. κολαφιστῆς] ἀποθάνῃ, εἰ μὲν ἐξεχῇ [ib. ἐξεχθεῖτο] τὸ αἷμα [ib. εἶμα] αὐτοῦ, ἐσθιέτω αὐτὸν ὁ αἰρώων [ib. ἐστὶ ἔστω αὐτῷ ὁ ἔρων]· εἰ δὲ ἀμφίβολόν ἐστι, μὴ ἐσθιέτω, αὐτῷ δὲ βδελυγμὰ τι ὀνομάζεται ἅπερ ἐκθάνονται [ἐξέθνουσαν cod.], οὐκ ἔχομεν, οἷον ὁ κόραξ, ἡ κορώνη, ἡ γαλῆνη καὶ ζῆλλα, τοὺς ταῦτα οὖν ἐσθιόντας ἐπιτιμάται [ὁ πνευματικὸς?] χρόνον α' καὶ μετανοίας ιε'.